

Федуняк І.О.

кандидат економічних наук, доцент,

Відокремлений підрозділ

*Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РОСЛИННИЦЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Базовою складовою аграрної сфери є сільське господарство, яке постійно формує та забезпечує продовольчу, економічну, енергетичну та екологічну безпеку, забезпечуючи тим самим розвиток технологічно пов'язаних секторів національної економіки зі створенням соціально-економічних умов сільського та аграрного розвитку.

В основі розвитку інноваційного підприємництва аграрної сфери України має бути покладений принцип всеохопленості, який поєднує в собі:

– впровадження сучасних технологій та підвищення рівня якості виготовленої продукції;

– комплексну автоматизацію та механізацію виробництва з удосконаленням організації процесу виробництва, управління, праці, тощо.

Інноваційний розвиток завжди передбачає узгодженість у просторі та часі на всіх стадіях процесу – науки, виробництва, а також збуту [1].

Інтеграція України у світовий економічний простір потребує переведення аграрного виробництва на якісно нову – інноваційну модель розвитку та формування сучасної ринкової технологічної і технічної політики [2].

Вихід сільського господарства на траєкторію сталого економічного зростання залежить від реалізації комплексу заходів, що передбачають максимальне використання та прискорене освоєння сучасних технологій, перехід галузі на інноваційну модель розвитку. Це зумовлює необхідність створення соціально-економічних, організаційних і нормативно-правових умов, що забезпечують ефективне відтворення, розвиток та використання науково-технічного потенціалу, належну організацію сучасної системи трансферу технологій, виробництва й реалізації нових видів конкурентоспроможної наукоємної продукції [3].

Ринок продукції рослинництва виступає одним із основних складових економіки будь-якої країни, що визначає продовольчу безпеку, а також опосередковує фінансово-економічне становище аграрних товаровиробників.

На даний час рослинництво України характеризується структурною незбалансованістю, сучасні господарства на шляху розвитку й ефективного функціонування потребують фінансової, економічної і технологічної збалансованості з переробними підприємствами та обслуговуючими організаціями, що здійснюють матеріально-технічне забезпечення. Лише за таких умов можливі докорінні зміни в соціально-економічній ситуації на селі, інноваційний розвиток, позитивні зрушення у відносинах власності, економічна свобода товаровиробників, насиченість ринку продукцією та продуктами його переробки.

Ефективність рослинно-продуктового підкомплексу має важливе значення не лише для аграрного виробництва, а й для економіки в цілому має стратегічне значення.

Як свідчать матеріали проведених досліджень, застосування інноваційних технологій на підприємствах значно підвищує ефективність діяльності підприємств, а постійне залучення нових ефективних факторів виробництва виступає невід'ємною складовою інвестиційного розширення. При цьому конкурентоспроможність капіталу в багатьох аспектах ґрунтується на готовності до впровадження інновацій. В умовах, коли вартість матеріально-технічних і енергетичних ресурсів значно зросла порівняно з вартістю сільськогосподарської продукції, проблема енерго- та ресурсозбереження стала пріоритетною й поставила перед науковцями завдання пошуку шляхів зниження витрат матеріально-технічних та енергетичних ресурсів.

В сучасних умовах господарювання необхідна комплексна оцінка ефективності інноваційної діяльності, яка передбачає проведення аналізу науково-інформаційного та технічного рівня підприємства, а також економічної ефективності інновацій.

Продовольча безпека нашої країни ґрунтується на забезпеченні її необхідною кількістю найважливіших видів продукції і, в першу чергу, зерна. Обмеженість ресурсного потенціалу, зокрема земельних і трудових ресурсів, економічна й екологічна ситуація, що склалася на сучасному етапі в Україні, вимагають вирішення питання забезпечення постійно зростаючого попиту на зерно інтенсивним шляхом. Одним із таких шляхів є використання високоякісного насіння, використання нових сортів і гібридів, роль яких полягає у збільшенні врожайів, можливості одержання якісного зерна з високими хлібопекарськими властивостями.

Впровадження нових перспективних сортів є найбільш економічно вигідним і швидко доступним заходом, спрямованим на підвищення врожайності й нарощування валових зборів.

Тому вивчення основних закономірностей інтенсифікації зерновиробництва, впливу різних факторів на підвищення ефективності виробництва і стратегічних напрямків щодо прискорення росту віддачі вкладених засобів потребує системного підходу і першочергового вирішення.

Включення інноваційних процесів до процесу перетворення ресурсів на готову продукцію дозволяє одержати більше продукції вищої якості, що підвищує ефективність діяльності виробничої системи. При розгляді підприємства як системи, необхідно з'ясувати її межі, визначити вплив зовнішнього середовища і сконцентрувати увагу на внутрішніх чинниках (інноваціях) забезпечення зовнішніх переваг конкурентоспроможності підприємства.

Здійснення інноваційного процесу в рослинництві має свої особливості:

- різноманітність сільськогосподарських культур, а відповідно, і значні відмінності в технологіях виробництва;
- значний вплив погодно-кліматичних чинників та фізико-хімічних властивостей ґрунту на результати виробництва;

- сезонність виробництва;
- тривалі терміни розробки та апробації інновацій;
- менша тривалість операційного циклу порівняно з деякими підгалузями тваринництва і, відповідно, швидша окупність інвестицій;
- вплив людини на землю як предмет праці, зумовлює його якісні параметри як засобу праці;
- необхідність дотримання черговості та термінів проведення технологічних операцій при виробництві культур;
- одержання товарної та нетоварної частини врожаю.

На сьогодні перспективними напрямками інноваційного розвитку рослинництва є біологізація землеробства, використання сучасних комбінованих агрегатів, геоінформаційних систем, що забезпечують підвищення врожайності та якості культур і дозволяють мінімізувати витрати.

Впровадження наукових розробок у рослинництво потребує додаткових фінансових ресурсів. Власні ресурси сільськогосподарських підприємств обмежені, що зумовлено зниженням рівня прибутковості сільського господарства та перманентним диспаритетом цін на сільськогосподарську і промислову продукцію. Ціна кредитів залишається високою для сільськогосподарських виробників.

Інноваційна діяльність є невід'ємною складовою діяльності сільськогосподарського підприємства, що забезпечує конкурентоспроможність продукції та стратегічний розвиток підприємства. Серед основних факторів і напрямів розвитку рослинництва, пріоритетним є освоєння ресурсозберігаючих технологій виробництва рослинницької продукції на основі техніко-технологічної модернізації виробництва, удосконалення системи селекції й насінництва основних сільськогосподарських культур, а також механізмів державної підтримки та стимулювання інноваційної діяльності у галузі.

Список використаних джерел:

1. Пугач А.М. Сучасний стан інноваційного розвитку аграрного ресурсного потенціалу України / А.М. Пугач // Науковий журнал «Інвестиції: практика та досвід». – 2015. – № 18. – С. 121–124.
2. Ткачук В.І. Інновації як фактор підвищення ефективності виробництва зерна / В.І. Ткачук // Ефективна економіка. Електронне наукове видання Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. – 2014. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2727>
3. Лупенко Ю.О. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в аграрній сфері України / Ю.О. Лупенко // Економіка АПК. – 2014. – № 12. – С. 5-11.